REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NARAVNE VIRE IN PROSTOR

Dunajska cesta 48, 1000 Ljubljana

T: 01 478 70 00
F: 01 478 74 25
E: gp.mnvp@gov.si
www.mnvp.gov.si

Številka: 430-34/2025-2560/2
Datum: 18.12.2025

Projektna naloga

Podpora izvajanju prostorske in urbane politike ter programa URBACT v obdobju 2026 - 2028

1 IZHODIŠČA JAVNEGA NAROČILA

Ministrstvo za naravne vire in prostor, Direktorat za prostor in graditev (v nadaljevanju MNVP – DzPG) je nosilec politike prostorskega razvoja in urbane politike v Republiki Sloveniji.

Prostorski razvoj je usmerjanje človekovih dejavnosti in spreminjanje prostora zaradi razvojnih in varstvenih interesov. Cilji prostorske politike (politike na področju prostorskega razvoja) sledijo paradigmi prostorske kohezije, s katero se zagotavlja uravnotežen, skladen in trajnosten razvoj vseh območij v državi z upoštevanjem in rabo njihovih endogenih prostorskih potencialov (virov). Prostorska kohezija povezuje tri razsežnosti prostora: fizični, gospodarski in socialno-kulturni. Prostorska politika poudarja potrebo po sodelovanju deležnikov in državljanov ter njihovo aktivno vključevanje v participativnem procesu urejanja prostora z namenom krepitve prostorske učinkovitosti, kakovosti prostora in prostorske identitete.

Mesta in druga urbana naselja tvorijo ogrodje policentričnega urbanega sistema , kot ga opredeljuje Resolucija o Strategiji prostorskega razvoja Slovenije 2050 (Ur. l. RS, št. 72/23), in predstavljajo pomembno podporo svojemu funkcionalnemu zaledju. Večina današnjih razvojnih izzivov je skoncentriranih v mestih. Mesta so prostori, kjer se soočajo tudi številne sektorske politike in zato zahtevajo usklajeno izvajanje. Tu se koncentrirajo nekateri večji okoljski in družbeni problemi, zaradi gostote poselitve pa obenem mesta predstavljajo tudi največje priložnosti za učinkovite in kakovostne rešitve bivanja. Tudi v Sloveniji že danes v mestih živi dobra polovica prebivalcev, v njih pa je skoncentrirana večina delovnih mest in se ustvari tudi večji delež BDP-ja. Mesta so kot središča povezav, storitev, ustvarjalnosti in inovacij gonilna sila gospodarskega, socialnega in okoljskega razvoja in zato ključna za konkurenčnost države.

Teritorialna agenda 2030, Urbana Agenda EU, Nova Leipziška listina

Na ravni Evrope vsebino in cilje prostorske politike opredeljuje več dokumentov, med drugim Teritorialna agenda 2030 (Leipzig, 2020) ter Urbana agenda za EU (Amsterdam, 2016). Teritorialna agenda 2030 kot temelj prostorske politike / prostorske kohezije izpostavlja dva cilja - zeleno in pravično Evropo – ter iz njiju izhajajočih šestih prioritet - spodbujanju policentričnega in uravnoteženega prostorskega razvoja, funkcionalnega povezovanja za celovit razvoj v regijah, v mestih, na podeželju, teritorialno čezmejno povezovanje, krožno gospodarstvo za močno in trajnostno lokalno gospodarstvo, zdravo okolje ter odpornost mest in regij na podnebne spremembe, trajnostna fizična in digitalna povezanost prostora. Urbana agenda za EU je vzpostavila okvir za boljše usklajevanje politik, akterjev in deležnikov upravljanja ter boljše razumevanje razvoja mest na ravni EU. Urbana agenda za EU prispeva k vzpostavitvi boljše podpore razvoju mest ter omogoča vključevanje mest v pripravo politik EU, s čimer te politike približuje državljanom EU.

Pilotne Aktivnosti TA2030

Da bi spodbudili skupne ukrepe po Evropi, pilotni ukrepi prikazujejo, preizkušajo in razvijajo prakse, ki prispevajo k doseganju prednostnih nalog Teritorialne agende. Ti ukrepi odražajo vse večje priznanje pomena politik, ki temeljijo na kraju, saj kažejo, kako je mogoče dejavno obravnavati teritorialno razsežnost regionalnih, nacionalnih in evropskih politik.

Leipziška listina (2007) in Nova leipziška listina (Leipzig, 2020).

Leipziška listina je leta 2007 prvič izpostavila pomen celovitega pristopa v razvojnih politikah mest za doseganje okoljskih ciljev in določila ključne principe, kako to doseči. Teritorialno je izpostavila predvsem mestne politike na ravni sosesk za doseganje večje okoljske in socialne trajnosti. Prenovljeni dokument pa leta 2020 posodablja skupne evropske usmeritve trajnostnega urbanega razvoja, prepoznava preobrazbeno moč mest, ki jim omogoča, da se odzovejo na sodobne družbene, okoljske in gospodarske izzive v smeri pravičnih, zelenih in produktivnih mest.

Tematska partnerstva Urbane Agende za EU

Tematska partnerstva Urbane agende za EU so osrednji instrument *Urbane agende za EU* , katere cilj je izboljšati oblikovanje in izvajanje politik EU z upoštevanjem urbanih dimenzij ter okrepiti vlogo mest v procesih odločanja. Partnerstva združujejo mesta, države članice, Evropsko komisijo, organizacije EU (npr. Odbor regij, EIB, Eurostat), združenja mest (npr. Eurocities, CEMR) in druge deležnike. Rezultati aktivnost tematskih partnerjev so predlogi za izboljšave na treh področjih: predlogi za boljšo zakonodajo, ukrepi za boljše financiranje, idejami za boljše znanje (podatki, izmenjave, metodologije).

Ljubljanski dogovor (Brdo pri Kranju, 2021)

Obnavlja zavezo držav članic in drugih partnerjev k izvajanju Urbane agende za EU in ohranja sodelovanje v okviru tematskih partnerstev ter osredotočenost na doseganje boljše

zakonodaje, boljšega financiranja in boljšega znanja. Dodaja štiri nove teme in nekaj novosti večnivojskega sodelovanja ter poudarja pomen in vlogo malih in srednje velikih mest. Namen dokumenta je tudi krepitev sodelovanja na področju teritorialnega in urbanega razvoja med različnimi strukturami neformalnega sodelovanja med državami, Evropsko komisijo in drugimi partnerji.

Zaradi prepoznanega pomena mest je za mesta (urbana območja) oblikovana tudi evropska urbana politika, ki je podprta z izvajanjem programa URBACT III in URBACT IV ter sredstvi Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR). Slovenija je aktivno vključena v ta program tako na ravni upravljanja programa (MNVP – DzPG) kot izvedbe konkretnih projektov. Po »Urban Inovative Actions« v obdobju 2014 – 2021, bo v obdobju 2022 – 2028 Evropska komisija nadaljevala aktivnosti za neposredno podporo urbanemu razvoju preko »Evropske pobude za mesta«. Rezultati pilotnih aktivnosti TA2030, aktivnosti programa URBACT in Evropske pobude za mesta se z aktivnostmi promocije prostorske in urbane politike prenašajo v slovenski prostor.

Program URBACT IV

Program URBACT je že od leta 2002 program evropskega teritorialnega sodelovanja, katerega cilj je spodbujati trajnostni in celostni razvoj met v Evropi. Je instrument kohezijske politike, ki ga sofinancira Evropski sklad za regionalni razvoj, 27 držav članic, Norveška in Švica.

Poslanstvo URBACT-a je omogočiti mestom, da sodelujejo in razvijejo celovite rešitve za skupne urbane izzive z povezovanjem v mreže, učenjem iz izkušenj drug drugega, ter skupaj razvijajo in medsebojno delijo dobre prakse za izboljšanje urbanih politik ter ukrepov. Program na ta način prispeva tudi k izboljšanju učinkovitost kohezijske politike v mestih.

Program URBACT IV je z izvedbo aktivnosti pričel v letu 2022 in jih bo izvajal do vključno leta 2028. Celoten čas izvedbe programa, bo aktivnosti v Sloveniji izvajala tudi URBACT kontaktna točka. V letu 2026 se začenjajo še aktivnosti priprave novega programa URBACT (po letu 2027).

V programu delujejo URBACT kontaktne točke (*National URBACT point* - NUP), katerih vloga in naloge so opredeljene v Programskem priročniku programa URBACT (Fact Sheet 4b) in vključujejo:

- Obveščanje o programu URBACT (cilji , aktivnosti …) ter informiranje potencialnih upravičencev o razpisih in predlogih omrežij;
- Komuniciranje in informiranje o razpisih, aktivnostih in rezultatih programa
- Diseminacija rezultatov URBACT vključno s promocijo dobrih praks
- Spodbujanje in podpora dialogu med lokalnimi, regionalnimi in nacionalnimi deležniki za doseganje ciljev programa URBACT

- Podpora izvajanju programskih aktivnosti za spodbujanje krepitev zmogljivosti (*ang. capacity building*)
- Podpora sekretariatu programa URBACT pri izvedbi komunikacijskih aktivnosti

Evropska pobuda za mesta (European Urban Initiative – EUI)

Evropska pobuda za mesta si prizadeva podpreti mesta v novem okviru kohezijske politike, spodbuditi njihovo inovativnost, podpreti pri širjenju preizkušenih rešitev po vsej Evropi. Podpira tudi krepitev zmogljivosti in oblikovanje urbane politike temelječe na znanju in dejstvih ter izmenjavo znanja o trajnostnem urbanem razvoju. Splošni cilji EUI so krepitev celovitih in participativnih pristope k trajnostnemu urbanemu razvoju ter zagotovitev močnejše povezanosti urbanega razvoja s politikami EU, zlasti s kohezijsko politiko in naložbami v urbana območja v skladu z 11. členom Uredbe EU 2021/1058 o Evropskem skladu za regionalni razvoj in Kohezijskem skladu. Cilj pobude je s strani Evropske komisje nuditi celovito podporo mestom, zlasti z maksimiranjem sinergije in komplementarnosti s programom medregionalnega sodelovanja URBACT IV. EUI podpira tudi aktivnosti Urbane agende za EU in medvladno sodelovanje na področju urbanega razvoja. Izvajanje nalog Urbane kontaktne točke EUI niso predmet tega javnega naročila. Se pa od izbranega ponudnika tega javnega naročila pričakuje sodelovanje z Urbane kontaktne točke EUI v Sloveniji, ki vključuje tudi pripravo skupnega načrta aktivnosti za posamezno koledarsko leto.

Nacionalna kontaktna točka za podporo izvajanju prostorske in urbane politike

Na nacionalni ravni je zaradi podpore izvajanju javnih prostorskih in urbanih politik nujno zagotoviti povezavo in izboljšati sinergije med aktivnostmi in rezultati projektov na ravni EU s praksami v slovenskih mestih in občinah. Rezultati pobud in projektov, ki se izvajajo v okviru implementacije TA2030, UA EU, programa URBACT, EUI, EUKN in drugih zaradi svoje kakovosti in inovativnosti ponujajo priložnost za izboljšanje slovenskih prostorsko razvojnih in upravljavskih praks, krepitev zmogljivosti v javnem sektorju ter uvajanje inovativnih ukrepov v slovenski prostor. Vendar neposreden prenos iz EU ravni na raven lokalnih skupnosti ni vedno najprimernejši – rešitve morajo biti prilagojene konkretnemu lokalnemu prostoru, njegovim značilnostim in potrebam prebivalcev ter nacionalnemu normativnemu okolju. Za podporo izvajanju nacionalne prostorske in urbane politike je tako naloge NUP treba razširiti na specifične naloge v podporo prenosu praks ter zagotavljanju sinergijskih učinkov med ukrepi za razvoj prostora in mest na različnih ravneh upravljanja v Sloveniji (povezave med nacionalnimi deležniki, regionalno ravnjo in deležniki na lokalni ravni). Posebno pozornost je treba nameniti še spodbujanju participativnih načrtovalskih in izvajalskih praks z vključevanjem javnosti in NVO.

2 PREDMET JAVNEGA NAROČILA – podpora izvajanju prostorske in urbane politike v Sloveniji v obdobju 2026 - 2028

Predmet javnega naročila je delovanje nacionalne kontaktne točke v obdobju od leta 2026 do zaključka aktivnosti programa URBACT IV leta 2028, katere namen je:

A. Podpora pri izvajanju ciljev urbane in prostorske politike v Republiki Sloveniji s prenosom praks ter zagotavljanjem sinergijskih učinkov med ukrepi za razvoj prostora in mest na različnih ravneh upravljanja v Sloveniji.

B. Razširjanje in obveščanje o raznovrstnih evropskih, regionalnih in nacionalnih pobudah in aktivnostih namenjenih urbanemu razvoju na enem mestu (npr. program URBACT, Urbana Agenda za EU, Evropska pobuda za mesta (EUI), Teritorialna Agenda 2030 (TA 2030, Evropsko omrežje urbanističnega znanja (EUKN) ...). Informiranje in izobraževanje deležnikov o primerih dobrih praks in projektov na regionalnem in lokalnem za izvajanju in doseganju ciljev prostorske in urbane politike. (npr. projekti za prilagajanje prostora na posledice podnebnih sprememb, za izboljšanje upravljanja prostora in mest, izboljšanje vključevanja javnosti v odločevalske procese na področju urejanje prostora, promocija načrtovalskih praks, podpora skupnostim, trajnostna prenova območij ...).

Naloge slovenske nacionalne kontaktne točke, ki so predmet tega javnega naročila so razdeljene v sklope:

A) Podpora pri izvajanju ciljev urbane in prostorske politike v Republiki Sloveniji

Podpora nacionalnim strukturam programa URBACT pri prenosu dobrih praks na področju urbanega razvoja razvitih v programu URBACT lokalnim, regionalnim in nacionalnim deležnikom v R. Sloveniji in njihovi prilagoditvi lokalnim potrebam in značilnostim, s posebnim poudarkom na prenosu praks priprav celovitih urbanih politik za mesta in širša mestna območja ter podpora nacionalnim strukturam pri zagovarjanju potreb slovenskih mest v strukturah programa URBACT.

V programu URBACT naslovljena tematska področja med drugim obsegajo: načrtovanje razvoja mest, mobilnost v mestih, nizkoogljično družbo, razvoj finančnih inštrumentov, urbano regeneracijo, stanovanjsko oskrbo, energetsko učinkovitost (celoten nabor tematskih področij je naveden na spletnih straneh programa www.urbact.eu). Podpora pri izvajanju člena 11 Uredbe 2021/1058/EU in trajnostnih urbanih strategij (TUS) kot npr. podpora pri pripravi participativnih javnih politik na področju urbanega razvoja na lokalni, regionalni in nacionalni ravni (komuniciranje z deležniki). Informiranje in izobraževanje deležnikov o primerih dobrih praks in projektov na regionalnem in lokalnem za izvajanju in doseganju ciljev prostorske in urbane politike. (npr. projekti za prilagajanje prostora na posledice podnebnih sprememb, za izboljšanje upravljanja prostora in mest, izboljšanje vključevanja javnosti v odločevalske procese na področju urejanje prostora, promocija načrtovalskih praks, podpora skupnostim, trajnostna prenova območij ...).

1. Cilj aktivnosti je seznaniti lokalne, regionalne in nacionalne deležnike s praksami razvitimi ali obravnavnimi / prikazanimi v projektih programa URBACT ter le tem svetovati pri prenosu praks in prilagoditvi praks njihovim razmeram in potrebam. Predlagane prakse morajo biti usklajene z razvojnimi potrebami ali identificiranimi problemi deležnikov (npr. lokalnih skupnosti) v katerih prostor se prenašajo.

2. Cilj aktivnosti je krepitev strokovne usposobljenosti deležnikov za zaznavanje izzivov prostorskega razvoja, za oblikovanje politik in ukrepov na področju prostorskega razvoja in o pomenu prostorske identitete ter njenega vključevanja v prostorski razvoj; ozaveščanje javnosti o prostoru in urejanju prostora; krepitev mehanizmov participacije javnosti v prostorskem razvoju; povečanje občutljivosti javnega medijskega prostora za vprašanja prostorske identitete; spodbujanje dobrih praks (na primer takih, ki krepijo prostorsko identiteto, odpornost in prilagodljivost prostora, participacijo uporabnikov prostora); usposabljanje za aktivno državljanstvo na področju prostora/urejanja prostora; krepitev strokovnosti in harmonizacije prostorskih načel in metod v širšem prostoru z vključevanjem v medregionalne in transnacionalne programe evropskega teritorialnega sodelovanja, še posebej ESPON in URBACT.

3. Podpora naročniku pri identifikaciji potreb slovenskih deležnikov v programu URBACT (občine, združenja občin, javne organizacije, ki se ukvarjajo z urbanim razvojem, raziskovalne institucije), ki bi jih lahko aktivno naslovili v predvidenem prihodnjem programu URBACT po letu 2027 ter v okviru Evropske urbane iniciative ali njihovih vsebinskih naslednikov v obdobju prihodnje kohezijske politike. Cilj aktivnosti je še priprava in prijava projektnih predlogov na razpise programa URBACT, ki vsebinsko odražajo potrebe slovenskih mest. Slovenske partnerjem se nudi pomoč pri oblikovanju vsebin predlogov ter pri iskanju ustreznih in izkušenih projektnih partnerjev na območju izvajanja programa URBACT.

4. Izvedba nacionalnega prenosa dobrih praks po zgledu nacionalnih mrež za prenose dobrih praks (https://urbact.eu/articles/sest-slovenskih-obcin-po-zgledu-idrije-povezalo-lokalno-skupnost, https://www.ipop.si/wp-content/uploads/2022/11/Publ_Moc_skupnosti_web.pdf) v programu URBACT III. Prenosna mreža naj vključuje eno mesto z razvito in delujočo (URBACT) prakso ter vsaj tri in največ pet mest, ki prakso prenašajo. V Času trajanja pogodbe se takšen prenos izvede 1x.

B) Pomoč pri izvajanju informiranja in obveščanja

1. Priprava informativnih gradiv (zloženk ali elektronskih novičnikov) v slovenskem jeziku, objave v tiskanih ali elektronskih medijih, na socialnih omrežjih, obveščanje preko združenj občin, in podobno. Cilj aktivnosti je spodbuditi javno diskusijo o pomenu in doseganju ciljev trajnostnega urbanega razvoja, pri čemer se v diskusijo vključi širšo javnost (ne le strokovnjake s področja prostorskega in urbanega razvoja). S predstavitvijo uspešnih praks in metod za doseganje ciljev trajnostnega urbanega razvoje se vzpodbudi prenos praks in uporaba instrumentov za podporo trajnostnemu razvoju v slovenski prostor na vseh ravneh upravljanja.

2. Upravljanje in vzdrževanje že vzpostavljene spletne strani MESTA.SI, kot glavno slovensko platformo za širjenje o raznovrstnih evropskih, regionalnih in nacionalnih pobudah in aktivnostih namenjenih urbanemu razvoju (op. a.: glej zgoraj). Izvajalec mora omogočiti prilagajanje naročnikovim aktivnostim in mora vzdrževati spletno stran v celotnem času trajanja pogodbe. Po zaključku trajanja pogodbe morajo biti vsebine dostopne še 1 koledarsko leto. Izvajalec prevzame obstoječo domeno ter že vzpostavljeno in delujočo spletno stran.

3. Podpora teritorialnemu dialogu za spodbujanje trajnostnega urbanega razvoja vključno z organizacijo dveh dogodkov z mednarodno udeležbo v času trajanja javnega naročila (vključeno tolmačenje v slovenski in tuj jezik).
4. Podpora teritorialnemu dialogu za spodbujanje trajnostnega urbanega razvoja z organizacijo vsaj enega dogodka letno - delavnice, ogled primera dobrih praks z deležniki na nacionalni ravni, študijski obisk in podobno.

3 TERMINSKI PLAN IZVAJANJA NAROČILA

Naloge se v zgoraj opisanem obsegu izvajajo:

- v letu 2026: do 31.12.2026
- v letu 2027: do 31.12.2027
- v letu 2028: do 31.12.2028

Pripravil:

mag. Tomaž Miklavčič

podsekretar

Tomaž Miklavčič

Digitalno podpisal Tomaž Miklavčič
Datum: 2025.12.18 09:31:17 +01'00'

Sektor za strateški prostorski razvoj